

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-69>

УДК 339.54(44)

ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ФРАНЦІЇ: ГОЛОВНІ СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ

FOREIGN TRADE ACTIVITY OF FRANCE: MAIN STATISTICAL INDICATORS

Вдовин Мар'яна Любомирівнакандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7699-9744>**Грохольська Тетяна Степанівна**здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1577-6755>**Vdovyn Mariana, Hrokholska Tetiana**

Ivan Franko National University of Lviv

Стаття присвячена дослідженню загального стану зовнішньоторговельної діяльності Франції, а також оцінюванню основних показників розвитку зовнішньої торгівлі. Розглянуто теоретичні та практичні аспекти оцінки ЗЕД. У статті проаналізовано структуру експорту та імпорту Франції, яка за своєю зовнішньоторговельною активністю займає четверте місце у світі. Крім того визначено основних партнерів країни у зовнішній торгівлі. Проаналізовано динаміку основних абсолютних показників, а також розраховано та проаналізовано відносні показники зовнішньоторговельної активності. Зокрема, надано оцінку значенням величини експорту та імпорту за 2000-2021 роки, індексу товарності, індексу чистої торгівлі, експортної квоти, імпоротної квоти, зовнішньоторговельна квота, коефіцієнт покриття імпорту експортом. За результатами оцінки кожного з показників надано характеристику французької економіки. Досліджено, що країна бере активну участь у міжнародному поділі праці та відіграє важливу роль на світовому ринку товарів і послуг.

Ключові слова: зовнішньоторговельна діяльність, експорт, імпорт, ВВП, торговельні партнери, структура імпорту, структура експорту, імпортна квота, експортна квота, індекс товарності, індекс чистої торгівлі, динаміка показників зовнішньої торгівлі, статистичний показник.

The article is devoted to the study of the general state of affairs in foreign trade activity of France. Theoretical and practical aspects of foreign trade evaluation are considered. It was determined that France is a highly developed country. The values of foreign trade for the last few years are estimated. Based on the results of the assessment of each of the indicators, the conclusions for the French economy state are given. On the basis of the analysis, which has been made, it's concluded that the country takes an active part in the international division of labour and plays an important role in the world market of goods and services. France is largely integrated into the global economic space. Over the years, the French economy is becoming more and more open, and the dependence on imports is also increasing in Europe, which is classified as a post-industrial country. The article considered the structure of the French economy which reflects its post-industrial character. The analysis of the volume of exports and imports leads to the conclusion that France could be ranked as fourth in the world. In addition, the structure of France's export and import were analysed, defining the country's main partners of foreign trade. The export structure is dominated by products of the chemical industry, equipment, automobiles, agricultural goods, and food. Imports are dominated by industrial raw materials, industrial equipment, consumer goods, transport engineering products, in particular cars. For a better assessment of France's foreign trade the main indicators of the foreign trade development were calculated and evaluated. The dynamics of the main absolute indicators were analysed, as well as the relative indicators of foreign trade activity were calculated and analysed. In particular, the values of export and import for 2000–2021 were considered. Marketability index, net trade index, export quota, import quota, foreign trade quota, coefficient of coverage of import by export have been evaluated. The results of the calculations are presented in the table. Graphically they are shown in the charts. The highest value of export for the entire period is 940,54 billion USD.

Key words: foreign trade activity, export, import, GDP, trade partners, import structure, export structure, import quota, export quota, marketability index, net trade index, dynamics of foreign trade indicators, statistical indicators.

Постановка проблеми. Зовнішня торгівля є двигуном економічного зростання: вона створює робочі місця, знижує рівень бідності та покращує рівень добробуту населення країни. Лібералізація торгівлі збільшує економічне зростання в середньому на 1,0–1,5 відсоткових пункти, що означає збільшення доходу на 10–20% через десять років. Франція є постіндустріальною країною, що перебуває у десятці світових лідерів за економічним розвитком. Оскільки Франція є значною мірою інтегрована в світовий економічний простір, особливу увагу варто приділити дослідженню саме зовнішньоторговельної діяльності країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження розвитку зовнішньої торгівлі різних країн світу є предметом наукових інтересів багатьох учених, зокрема питання розвитку ЗТД країн ЄС висвітлено у [1–3], Китаю та країн Латинської Америки у [4], України у [5]. Загалом про конкурентоспроможність національної економіки, зокрема і в питаннях ЗТД детально описано у [6–7]. Також багато дослідників зосереджують свою увагу на проблемах лібералізації торгівлі [8–9] та впливу COVID-19 на економічні процеси в країнах світу [10–11]. Дослідження економічних відносин України з Францією описано у [12]. Проте, незважаючи на велику кількість досліджень на дану тему, в умовах постійної трансформації внутрішнього і зовнішнього середовища, визначення тенденцій та перспектив розвитку зовнішньої торгівлі країн світу, зокрема і Франції є необхідним.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження стану розвитку зовнішньої торгівлі Франції, зокрема оцінювання та аналіз основних статистичних показників зовнішньоторговельної діяльності країни.

Виклад основного матеріалу дослідження: Франція – високорозвинена європейська країна, яку відносять до постіндустріальних. Обсяг промислового виробництва в другій половині ХХ ст. виріс майже у шість разів, а продуктивність сільського господарства – більше, ніж удвоє. За розміром ВВП (2 768 млрд дол. на 2021 р.) і обсягом промислового виробництва Франція займає 7 місце у світі та друге місце в Європейському союзі (після Німеччини). Входить в першу світову десятку розвинених економік світу.

Структура економіки Франції відображає її постіндустріальний характер. Частка сільського господарства в структурі ВВП країни мінімальна, однак воно має досить високу

ефективність і диверсифіковану структуру. Питома вага промислової продукції значно перевищує частку продукції аграрного сектору, але поступається сфері послуг. Продукція промисловості домінує і в експорті країни.

За обсягом експорту та імпорту Франція займає четверте місце у світі після США, Німеччини і Японії. У зовнішньоекономічних стосунках головними партнерами Франції є передусім країни Західної Європи. Зокрема, у 2021 році основними експортерами французьких товарів були: Німеччина (68,6 млрд євро), Італія (39,1 млрд євро), Бельгія (37,2 млрд євро), Іспанія (36,4 млрд євро).

Натомість Франція імпортувала товари з таких країн як: Німеччина (81,4 млрд євро), Китай (63,8 млрд євро), Італія (46,3 млрд євро), та Бельгія (45,6 млрд євро).

Загалом, експорт товарів у 2021 році становив 500,9 млрд євро, тобто простежується зростання на 17% порівняно з 2020 роком. У структурі експорту домінує продукція хімічної промисловості – 27%, устаткування – 25%, автомобілі – 15%, сільськогосподарські товари і продовольство – до 20%, інші споживчі товари – 15%.

Імпорт товарів у 2021 році становив €585,6 млрд (+18,8% порівняно з 2020 роком). У імпорті переважає промислова сировина – до 30%, промислове устаткування – 25%, споживчі товари – біля 17%, продукція транспортного машинобудування, зокрема автомобілі – 10%, паливно-енергетичні ресурси – біля 10%.

Дефіцит поточного рахунку (товари, послуги, торгівля, дохід, включаючи дохід від ПІІ) становив у 2021 році – 23,2 млрд євро (0,9% ВВП).

Для кращої оцінки зовнішньої торгівлі Франції слід дослідити динаміку експортно-імпорتنних операцій країни, а також розрахувати основні показники зовнішньоторговельної діяльності країни. Зокрема, необхідно оцінити такі показники: індекс товарності, індекс чистої торгівлі, експортна квота (показник відкритості економіки), імпортна квота, зовнішньоторговельна квота та коефіцієнт покриття імпорту експортом. Результати обчислень представлено у табл. 1. Візуалізуємо показники ЗТД на рис. 1, рис. 2, рис. 3.

Найвищий рівень ВВП був у 2008 р. і становив 2930 млрд дол. США. У наступні два роки спостерігається падіння значення цього показника, що було спричинено світовою кризою. Найнижче показник ВВП опустився у 2015 році до 2439,18 млрд дол. На кінець 2021 р.

Таблиця 1

Показники стану зовнішньоторговельної діяльності Франції у 2000–2021 рр.

Рік	Зовнішньоторговельний обіг (млрд дол. США)	Сальдо (млрд дол. США)	Індекс товарності	Індекс чистої торгівлі	Експортна квота, %	Імпортна квота, %	Зовнішньоторговельна квота, %	Коефіцієнт покриття імпорту експортом
2000	762,863	18,145	0,559	0,024	28,595	27,266	27,931	1,049
2001	757,152	21,663	0,550	0,029	28,266	26,693	27,480	1,059
2002	796,828	29,879	0,531	0,037	27,531	25,541	26,536	1,078
2003	936,989	26,305	0,508	0,028	26,112	24,686	25,399	1,058
2004	1100,620	21,465	0,519	0,020	26,469	25,456	25,963	1,040
2005	1185,927	1,876	0,540	0,002	27,033	26,948	26,990	1,003
2006	1301,900	-5,414	0,561	-0,004	27,935	28,168	28,052	0,992
2007	1501,126	-19,003	0,564	-0,013	27,853	28,567	28,210	0,975
2008	1681,909	-33,942	0,574	-0,020	28,119	29,278	28,699	0,960
2009	1362,934	-21,374	0,505	-0,016	24,836	25,627	25,231	0,969
2010	1451,356	-34,154	0,549	-0,024	26,788	28,079	27,434	0,954
2011	1684,443	-55,810	0,588	-0,033	28,421	30,369	29,395	0,936
2012	1602,207	-34,781	0,597	-0,022	29,203	30,499	29,851	0,958
2013	1680,492	-29,091	0,598	-0,017	29,365	30,399	29,882	0,966
2014	1727,253	-32,713	0,605	-0,019	29,667	30,812	30,239	0,963
2015	1506,240	-13,817	0,618	-0,009	30,593	31,159	30,876	0,982
2016	1510,985	-14,963	0,611	-0,010	30,248	30,853	30,550	0,980
2017	1633,955	-27,627	0,630	-0,017	30,949	32,013	31,481	0,967
2018	1798,435	-28,206	0,644	-0,016	31,714	32,724	32,219	0,969
2019	1750,338	-26,125	0,641	-0,015	31,592	32,549	32,071	0,971
2020	1519,467	-53,136	0,578	-0,035	27,874	29,894	28,884	0,932
2021	1820,242	-60,843	0,620	-0,033	29,948	32,019	30,983	0,935

Джерело: розраховано авторами на основі даних [13–16]

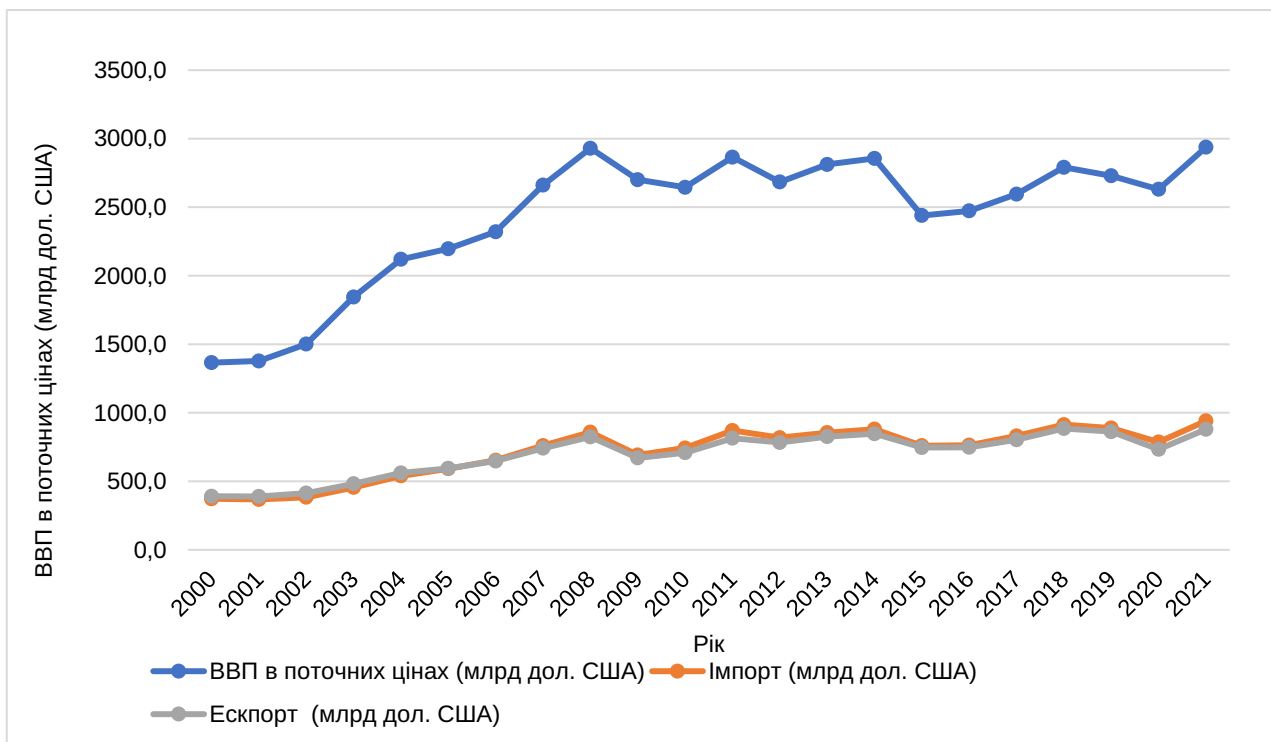
ВВП Франції становив 60 2937,47 млрд дол. США. Тобто можна стверджувати про відновлення економіки після кризи, спричиненої пандемією COVID-19, оскільки рівень ВВП у 2021 році перевищив значення відповідного показника для 2019 року.

Як видно з рис. 1, динаміка показників експорту та імпорту Франції має однакову траєкторію. Так, найнижчий рівень експорту та імпорту у Франції простежувався у 2009 р. У 2021 р. ці два показники досягли свого максимуму й становили 879,69 та 940,54 млрд дол. США відповідно.

Окрім аналізу абсолютних показників (величина експорту та імпорту), доцільно оцінити й відносні показники. Зокрема, індекс товарності що характеризує міру участі національної економіки в міжнародному поділі праці. Динаміку даного показника за 2000–2021 рр. можна побачити на

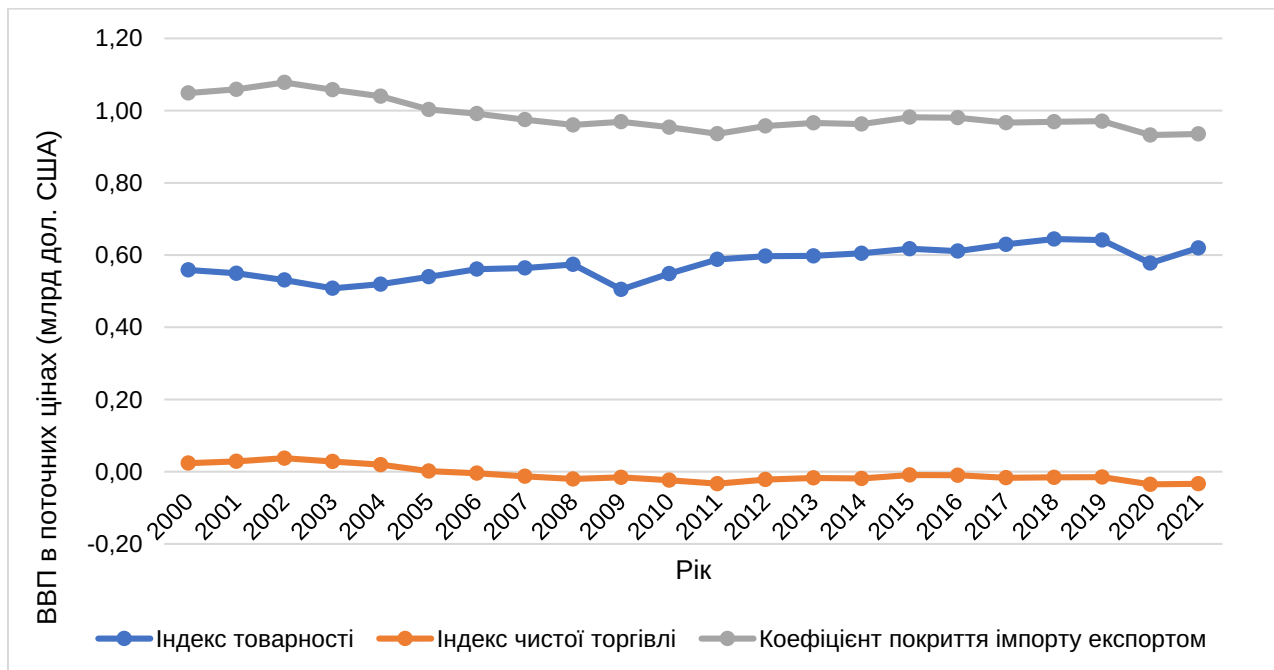
рис. 2. Найвище значення індексу товарності Франції було у 2019 р., коли він становив 0,64, натомість найнижче – у 2009 р. (значення впало до 0,50). У 2021 р. цей показник знову зріс. Проте коливання значень даного показника за аналізований період є незначним, тобто можна стверджувати, що участь Франції МПП є стабільно високою.

Індекс чистої торгівлі – показник, який дозволяє оцінити якою мірою експорт країни перевищує її імпорт (при позитивному значенні індексу). Або є навпаки рівень перевищення імпорту над експортом, у разі, якщо значення індексу є від'ємним. За 2000–2021 рр. у Франції і цей показник мав як від'ємні, так і додатні значення. Найбільше від'ємне значення було у 2020 р. (-0,035), а найбільше додатне – у 2002 р. (0,037). На кінець 2021 р. цей показник становив -0,033. Тобто імпорт Франції у 2021 році перевищив експорт на 0,033 рази.

Рис. 1 Динаміка експорту, імпорту та ВВП Франції за 2000–2021 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі даних [13–16]

Рис. 2. Динаміка індексу товарності, коефіцієнта покриття імпорту експортом та індексу чистої торгівлі Франції за 2000–2021 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі даних [13–16]

Показник, що визначає відношення обсягів експорту товарів і послуг до обсягів імпорту називається коефіцієнт покриття імпорту експортом. Торговельний баланс має позитивне

сальдо, якщо цей коефіцієнт буде більшим за одиницю, і має від’ємне сальдо, якщо він буде меншим за одиницю. Найвищим коефіцієнт покриття імпорту експортом для Франції був

у 2002 р. (1,078). На кінець 2021 р. цей показник становить 0,935.

Рівень відкритості економіки визначають шляхом розрахунку показника експортної квоти. Він показує відсоткове відношення обсягу експорту країни до її ВВП, яке характеризує місце країни на світовому ринку товарів і послуг як продавця. Для Франції цей показник досяг найвищого значення у 2018 р. (31,7%). У 2021 році абсолютне значення показника експортна квота сягнуло 29,9%. Простежується незначне покращення після кризи 2019 року.

Імпортна квота - це виражене у відсотках відношення обсягу імпорту до ВВП, що характеризує залежність країни від світових ринків товарів і послуг. Найнижче значення імпортової квоти Франції було у 2003 році (24,6%). На кінець 2021 року значення показника становить 32%. Таке зростання свідчить про те, що з роками Франція стає все більш залежною від імпорту.

Відсоткове вираження відношення зовнішньоторговельного обігу (сумарного обсягу експорту та імпорту) до ВВП країни називається зовнішньоторговельна квота. Цей показник характеризує інтенсивність міжнародних торговельних зв'язків країни. Так, якщо значення зовнішньоторговельної квоти перевищує 45%, то економіку такої

країни вважають відкритою. Чим більшим є значення зовнішньоторговельної квоти, тим більш відкритою є національна економіка. Проте варто пам'ятати, що високі значення цього показника вказують на те, що економіка країни є дуже чутливою до зовнішніх подразників (зміни світових цін, фінансових криз і т.д.). Найнижче значення показника зовнішньоторговельної квоти в Франції було у 2009 р. (25,2%), а найвище – у 2018 р. (32,2%).

Висновки з проведеного дослідження.

За результатами проведеного дослідження можна стверджувати, показник зовнішньоторговельної діяльності Франції покращився за останні 2 роки, зокрема зріс обсяг експорту та імпорту. Країна бере активну участь у міжнародному поділі праці та відіграє важливу роль на світовому ринку товарів та послуг. З роками французька економіка стає дедалі відкритішою, до того ж зростає й залежність від імпорту. Спостерігається незначне падіння показників обсягу експорту та імпорту у 2020 році, що вочевидь зумовлено пандемією COVID-19. Однак у 2021 році показники розвитку зовнішньої торгівлі знову зростають.

Основними торговельними партнерами були і залишаються країни ЄС, такі як Німеччина, Італія, Бельгія. У структурі експорту

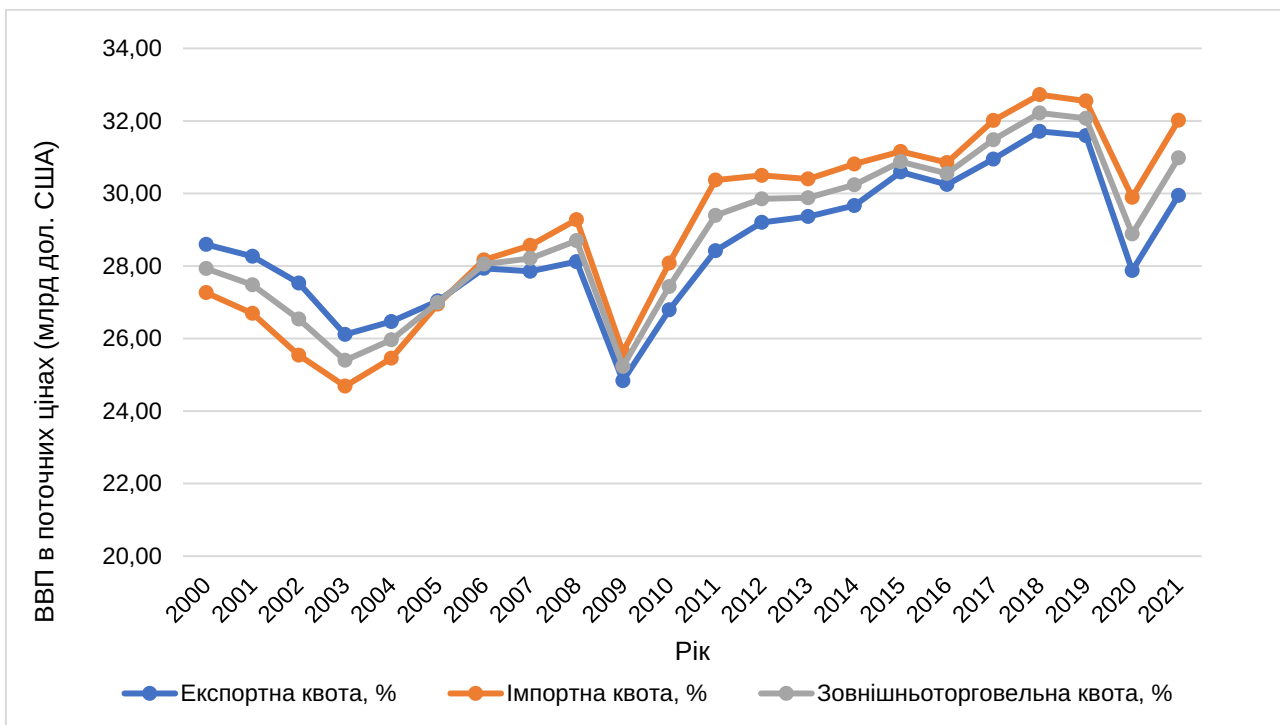

Рис. 3. Динаміка імпортової, експортної та зовнішньоторговельної квот Франції за 2000–2021 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі даних [13–16]

переважає продукція хімічної промисловості та устаткування – 27% та відповідно 25% від усього експорту у 2021 році. Щодо імпорту у 2021 році, промислова сировина складає до 30%, а промислове устаткування – 25%.

Варто також зазначити, найвищий рівень ВВП – показника економічного зростання був у 2008 р., причому наступні два роки спостерігається падіння значення цього показника, що було спричинено світовою кризою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Konstantakopoulou, I., Argyropoulos, P. Export performance and growth in the Eurozone for the period 2007–2021. *KEPE, Greek Economic Outlook*, 2022. Issue 48, pp. 81–101.
2. Vdovyn, M., Zomchak, L. Statistical estimation and analysis of foreign trade in EU and Ukraine. Socio-economic potential of crossborder cooperation. Ivan Franko National University of Lviv, University of Rzeszow, 2017. 137–143.
3. Konstantakopoulou, I., Magdalinos, T. and Skintzi, G. Investigation of external trade and export competitiveness of Eurozone countries. *KEPE Studies*, 2019. No. 80. ISBN: 978-960-341-124-6.
4. Arteaga, J. C., Cardozo, M. L. and Diniz, M. J. T. Exports to China and economic growth in Latin America, unequal effects within the region. *International Economics*, 2020. 164, 1–17.
5. Vdovyn, M., Zomchak, L. Export in services of Ukraine: pre-pandemic period, COVID-19 and war. *Věda a perspektivy*, 2022. 8 (15), 48–57. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8\(15\)-48-57](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8(15)-48-57) URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/2337/2339>.
6. Nikonenko U. M. The methodological approach to the determination of specific features of the main factors of the competitive position of the national economy. *Journal of the Technical University of Gabrovo*. 2016. Vol. 52. P. 87–90.
7. Zomchak L., Drobotii Y. Regional competitiveness: clustering regions of Ukraine. Modern technologies in the development of economy and human well-being: monograph. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2020. P. 20–27.
8. Zhang Niannian, Ling Hu, Ji Nana. Trends and problems of Global trade liberalization. *Marketing*, 2020. № 28, pp. 34–35.
9. Li Jingbo. Trade liberalization and welfare effects: a literature review. *Foreign trade*, 2020. 000 (001), pp. 51–54.
10. Demir, B., & Javorcik, B. Trade finance matters: evidence from the COVID-19 crisis. *Oxford Review of Economic Policy*, 2020. 36 (Supplement 1), S397–S408.
11. Liu Jiayao. Novel coronavirus pneumonia impact on Global trade and coping strategies. *Prices Monthly*, 2020. (7): 90–94.
12. Рахман М., Морєва М. Дослідження економічних відносин України з Францією. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-24>.
13. RAPPORT DU COMMERCE EXTÉRIEUR DE LA FRANCE 2021. URL: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/c0906ad5-ef46-4631-8393-3b4557b03f52/files/a6a2a393-c4a2-4746-a85e-527f2d29cc82>.
14. Офіційний сайт Національного інституту статистики та економічних досліджень Міністерства фінансів і економіки Франції (INSEE). URL: <https://www.insee.fr/fr/accueil>.
15. Статистика Світового банку. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2021&locations=FR&start=2000>.
16. Офіційний сайт СОТ. URL: <https://www.wto.org>.

REFERENCES:

1. Konstantakopoulou, I., Argyropoulos, P. (2022). Export performance and growth in the Eurozone for the period 2007-2021. *KEPE, Greek Economic Outlook*, issue 48, pp. 81–101.
2. Vdovyn, M., Zomchak, L. (2017). Statistical estimation and analysis of foreign trade in EU and Ukraine. Socio-economic potential of crossborder cooperation. Ivan Franko National University of Lviv, University of Rzeszow, 137–143.
3. Konstantakopoulou, I., Magdalinos, T. and Skintzi, G. (2019). Investigation of external trade and export competitiveness of Eurozone countries. *KEPE Studies* No. 80. ISBN: 978-960-341-124-6.
4. Arteaga, J.C., Cardozo, M.L. and Diniz, M.J.T. (2020). Exports to China and economic growth in Latin America, unequal effects within the region. *International Economics*, 164, 1–17.
5. Vdovyn, M., Zomchak, L. (2022). Export in services of Ukraine: pre-pandemic period, Covid-19 and war. *Věda a perspektivy*. 8 (15), 48–57. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8\(15\)-48-57](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8(15)-48-57) Available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/2337/2339>.

6. Nikonenko U. M. (2016) The methodological approach to the determination of specific features of the main factors of the competitive position of the national economy. *Journal of the Technical University of Gabrovo*. Vol. 52, pp. 87–90.
7. Zomchak L., Drobotii Y. (2020). Regional competitiveness: clustering regions of Ukraine. Modern technologies in the development of economy and human well-being. (Monograph 39), (pp. 20–27). Katowice: Publishing House of University of Technology.
8. Zhang Niannian, Ling Hu, Ji Nana. (2020). Trends and problems of Global trade liberalization. *Marketing* (28), 34–35.
9. Li Jingbo. (2020). Trade liberalization and welfare effects: a literature review. *Foreign trade*, 000 (001), pp. 51–54.
10. Demir, B., & Javorcik, B. (2020). Trade finance matters: evidence from the COVID-19 crisis. *Oxford Review of Economic Policy*, 36 (Supplement 1), S397–S408.
11. Liu Jiayao (2020). Novel coronavirus pneumonia impact on Global trade and coping strategies. *Prices Monthly*, (7): 90–94.
12. Rakhman, M., & Morieva, M. (2021). Doslidzhennia ekonomichnykh vidnosyn Ukrainy z Frantsiieiu [Study of Ukraine's economic relations with France]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-24>.
13. FRENCH FOREIGN TRADE REPORT (2021). Available at: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/c0906ad5-ef46-4631-8393-3b4557b03f52/files/a6a2a393-c4a2-4746-a85e-527f2d29cc82>.
14. Official website of the National Institute of Statistics and Economic Research of the French Ministry of Finance and Economy (INSEE). Available at: <https://www.insee.fr/fr/accueil>.
15. World Bank Statistics. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2021&locations=FR&start=2000>.
16. Official site: World Trade Organization. Available at: <https://www.wto.org>.